

Rol van een Aanspreekpersoon Integriteit (API)

Wat ? Een Aanspreekpersoon Integriteit (API) kan er in een sportorganisatie mee zorg voor dragen dat jonge sporters, hun ouders, begeleiders of andere betrokkenen iemand hebben bij wie ze terecht kunnen met een vraag, vermoeden of klacht over (seksueel) grensoverschrijdend gedrag of lichamelijke en seksuele integriteit.

Waarom ? Omdat het over de bescherming van jonge sporters gaat die aan ons worden toevertrouwd, is het aangewezen dat de sportorganisatie zelf een duidelijk, eerste aanspreekpunt regelt.

Wie ? Een API is een persoon, verkozen of aangesteld door het bestuur, die de nodige competenties heeft en opgeleid is om binnen de sportorganisatie een eerste aanspreekpunt rond lichamelijke en seksuele integriteit te zijn.

Algemene taakomschrijving

De Aanspreekpersoon Integriteit (API) is binnen de sportorganisatie het eerste aanspreekpunt voor wie een vraag, opmerking, klacht of andere boodschap heeft in verband met seksueel grensoverschrijdend gedrag en lichamelijke en seksuele integriteit. De API luistert naar de vraag of het verhaal en verwijst de melder door wanneer nodig of verleent advies bij de mogelijke vervolgstappen, zonder zich inhoudelijk in de zaak te verdiepen of aan waarheidsvinding te doen. Verder kan de API ook preventieactiviteiten uitvoeren binnen de organisatie en adviezen formuleren met betrekking tot dit thema. Zijn taken kunnen dus bestaan uit:

- A. aanspreekpunt en eerste opvang
- B. coördinatie van de interne procedure en doorverwijzing
- C. preventieactiviteiten en ondersteuning

Aanspreekpunt en eerste opvang

De API is binnen de sportorganisatie het eerste aanspreekpunt voor wie een vraag, opmerking, klacht of andere boodschap heeft in verband met seksueel grensoverschrijdend gedrag en lichamelijke en seksuele integriteit en hier met iemand over willen spreken.

De API:

- luistert naar het verhaal van de melder of vraagsteller;
- vormt zich een beeld van de situatie en probeert in te schatten welke stappen verder noodzakelijk zijn;
- bespreekt mogelijke doorverwijzingen of verleent advies over mogelijke stappen;
- informeert over afspraken, procedures of reglementen die binnen de sportorganisatie bestaan;
- maakt een correcte registratie en een schriftelijk verslag van vragen en incidenten.

Coördinatie van de interne procedure en doorverwijzing

De API zorgt ervoor dat elke vraag of klacht serieus genomen wordt. Hij of zij ziet erop toe dat de interne procedure gevolgd wordt en biedt ondersteuning bij de stappen die moeten worden gezet tijdens het intern behandelen van een vraag, klacht of melding. Daarvoor kan de API het “handelingsprotocol” gebruiken. De API heeft geen hulpverlenende of onderzoekende rol. Voor professionele ondersteuning, hulpverlening of melding, verwijst de API door naar externe instanties binnen hulpverlening, politie en justitie. Hij of zij maakt hierbij gebruik van de “wegwijzer”.

Preventieactiviteiten en ondersteuning

De API:

- zorgt samen met het bestuur dat iedereen binnen de eigen sportorganisatie op de hoogte is van het bestaan en de rol van de API;
- zorgt in samenspraak met het bestuur voor bewustmaking in verband met de gedragsregels en afspraken over lichamelijke en seksuele integriteit in de sportorganisatie;
- houdt zich op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen rond het thema lichamelijke en seksuele integriteit in de sport (kwaliteitsbeleid, preventiebeleid, reactiebeleid);
- ondersteunt desgewenst, en in samenspraak met het bestuur, begeleiders rond dit thema;
- geeft advies en informatie aan het bestuur waarmee gericht beleid kan worden ontwikkeld tegen lichamelijk en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Hiervoor kan het Raamwerk Lichamelijke en Seksuele Integriteit en het Vlaggensysteem gebruikt worden.

Randvoorwaarden

De API:

- is gemakkelijk bereikbaar voor iedereen in de sportorganisatie, geen machtsfiguur maar iemand die gerespecteerd wordt omwille van eigenschappen als inlevingsvermogen, onkreukbaarheid, onafhankelijkheid en wijsheid;
- heeft/kent een duidelijk aanspreekpunt/contactpersoon binnen het bestuur van de sportorganisatie (vb. de voorzitter);
- wordt via een duidelijk mandaat aangesteld door het bestuur;
- kan op verzoek een uittreksel uit het strafregister (minderjarigenmodel) voorleggen;
- werkt conform het uitgewerkte handelingsprotocol en de procedures, reglementen en statuten van de sportorganisatie;
- kan rekenen op ondersteuning en opleiding.

Competenties

De Aanspreekpersoon Integriteit (API) heeft en geeft steun. Hij of zij geniet het vertrouwen en respect bij bestuur, begeleiders, ouders en jonge sporters, en is bereikbaar en aanspreekbaar voor alle betrokkenen.

Kennis:

- begrijpt de werking van de sportorganisatie en zijn cultuur;
- kent de interne procedure zoals die is vastgelegd in het handelingsprotocol;
- kent de gedragscode van de begeleiders van de sportorganisatie;
- heeft inzicht in de aard en omvang van het probleem van lichamelijk en seksueel risicogedrag, in het bijzonder van seksueel misbruik;
- beschikt over correcte informatiebronnen en kan doorverwijzen op basis van een wegwijzer naar diensten voor hulpverlening, juridische bijstand, medische hulp...;
- kan de mogelijke juridische gevolgen van een klacht of melding inschatten (volgens het handelingsprotocol en de reglementen).

Attitude:

- heeft een onbesproken staat van dienst met betrekking tot lichamelijke en seksuele integriteit en de omgang met jonge sporters in het algemeen;
- beschikt over een valide visie en moraal ten aanzien van lichamelijke en seksuele integriteit;
- is onafhankelijk, neutraal en bedachtzaam (zowel t.a.v. de mogelijke plegger als het slachtoffer van een incident);
- toont de bereidheid en het engagement om mee te zorgen voor een veilige omgeving voor jonge sporters;
- is in staat om elke vraag of klacht serieus te nemen.

Specifieke competenties (vaardigheden):

- inzicht in de denkwereld en gevoelens van slachtoffers (schuld- en schaamtegevoelens, angst, drempel om het kenbaar te maken/klacht in te dienen...);
- inzicht in verschil in beleving en ontwikkeling tussen mannen en vrouwen, jongens en meisjes;
- inzicht in werkwijzen of ontkenningsmechanismen van plegers van lichamelijk en seksueel misbruik;
- inzicht in risicofactoren en het herkennen van signalen rond lichamelijke en seksuele integriteit.

Specifieke communicatievaardigheden:

- beschikt over luistervaardigheden en kan goed observeren;
- kan gesprekken structureren;
- kan vormings- of preventie-initiatieven ondersteunen;
- is in staat om een schriftelijk, feitelijk verslag en correcte registratie te maken van een vraag of klacht.

Emotioneel:

- heeft inlevingsvermogen;
- kan omgaan met vertrouwelijkheid en weerstanden;
- kan omgaan met emoties van zichzelf, de melder en andere betrokkenen;
- kan desgewenst verdere ondersteuning en begeleiding bieden aan betrokkenen;
- heeft de kwaliteit zich niet onder druk te laten zetten om wat in vertrouwen is verteld door te zeggen;
- straalt rust, draagkracht en bedachtzaamheid uit.